

Ek Fiil

Ek fiil, isim soylu sözcükleri yüklem yapan ya da basit zamanlı fiili birleşik zamanlı yapan ektir. Dört çekimi vardır, olumsuzu **değil** ile kurulur.

1 Ek Fiil Nedir?

- İsim, sıfat ve zamirlere zaman ya da şart anlamı katar.
- Bağımsız bir fiil değildir, sözcüğe eklenen bir ektir.
- Ek fiil alan isim soylu sözcük yüklem olur.
- Yüklemi isim soylu olan cümle isim cümlesidir.

2 İki Görevi

- İsim soylu sözcükleri yüklem yapar: Hava soğuktu.
- Kip eki almış fiili birleşik zamanlı yapar: geliyordu.
- Ünlüden sonra araya y girer: hastaydı, evdeymiş.
- Ayrı yazımı: idi, imiş, ise.

3 Dört Çekimi

- Görülen geçmiş zaman: -di (yorgundu).
- Öğrenilen geçmiş zaman: -miş (yorgunmuş).
- Şart: -se (yorgunsa); sözcüğü yüklem yapmaz.
- Geniş zaman: -dir (yorgundur); ek düşebilir.

4 Olumsuzu: Değil

- İsimler -me, -ma olumsuzluk ekini alamaz.
- Olumsuzluk değil sözcüğüyle yapılır.
- Ek fiil değil sözcüğüne gelir: zor değildi.
- Dört çekim: değildi, değilmiş, değilse, değildir.

5 Ek Fiil mi, Kip Eki mi?

- Eki at, kalan sözcüğün türüne bak.
- Kalan isim soyluysa ek fiildir: açık-tı.
- Kalan fiil kökü ya da gövdesiyse kip ekidir: aç-tı.
- Sinama: -mek, -mak alabiliyorsa fiildir.

Ek Fiilin Dört Çekimi

Çekim	Ek	Örnek	Olumsuzu
Görülen geçmiş zaman	-di	Çorba sıcaktı.	sıcak değildi
Öğrenilen geçmiş zaman	-miş	Çorba sıcakmış.	sıcak değilmiş
Şart	-se	Çorba sıcaksa bekle.	sıcak değilse
Geniş zaman	-dir	Çorba sıcaktır.	sıcak değildir

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Ek Fiil: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1 • GÖRÜLEN GEÇMİŞ ZAMAN

"Dün sınıf çok sessizdi." cümlesinde ek fiili ve çekimini bul.

- 1 Yükleme "sessizdi" sözcüğüdür.
- 2 Eki at: "sessiz" kalır, bu bir sıfattır.
- 3 Sıfata gelen "-di" eki ek fiildir.

Cevap: Ek fiil "-di"; görülen geçmiş zaman çekimi.

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2 • ÖĞRENİLEN GEÇMİŞ ZAMAN

"Yeni komşumuz doktormuş." cümlesinde "-muş" ek fiil midir?

- 1 Eki at: "doktor" kalır.
- 2 "Doktor" bir isimdir, "doktormak" denmez.
- 3 İsme gelen "-muş" ek fiildir.

Cevap: Evet; ek fiilin öğrenilen geçmiş zaman çekimi.

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3 • ŞART

"Hava güzelse parka gideriz." cümlesinde ek fiilin çekimini bul.

- 1 "Güzelse" sözcüğünde eki at: "güzel" kalır.
- 2 "Güzel" bir sıfattır, ek "-se" biçimindedir.
- 3 Ek, cümleye koşul anlamı katmıştır.

Cevap: Ek fiilin şart çekimi.

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4 • OLUMSUZ

"Sınav zor değilmiş." cümlesinde ek fiil hangi sözcüktedir?

- 1 Yükleme "zor değilmiş" söz grubudur.
- 2 Olumsuzluk "değil" sözcüğüyle yapılmıştır.
- 3 "-miş" eki "değil" sözcüğüne gelmiştir.

Cevap: "Değilmiş"; öğrenilen geçmiş zamanın olumsuzu.

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5 • TEST SORUSU

Hangisinde ek fiil vardır? A) Çiçekler açmamış. B) Hava soğuktu. C) Erken kalkacağım. D) Kitabı aldı.

- 1 A: "aç-" fiil kökü, "-mış" kip ekidir.
- 2 C ve D: "kalk-" ve "al-" fiil köküdür.
- 3 B: "soğuk" sıfattır, "-tu" ek fiildir.

Cevap: B

MİNİ TEST

Ek Fiil: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil vardır?

- A) Topu kaleye attı. B) Maç çok heyecanlıydı.
C) Hakem düdüğü çaldı. D) Seyirciler alkışladı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil şart çekimindedir?

- A) Herkes hazırды. B) Sofra hazırmış.
C) Kahvaltı hazırды. D) Hazırsan çıkalım.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-di” eki kip ekidir?

- A) Sınıf kalabalıktı. B) Yemek lezzetliydi.
C) Ödevini bitirdi. D) Hava bulutluydu.

7. “Kapı açıldı.” ve “Kapıyı açtı.” cümleleri için hangisi doğrudur?

- A) İkisinde de ek fiil vardır.
B) İkisinde de kip eki vardır.
C) İlkinde kip eki, ikincisinde ek fiil vardır.
D) İlkinde ek fiil, ikincisinde kip eki vardır.

9. “Film sıkıcı ___.” Başkasından duyulan bilgiyi aktarmak için boşluğa hangisi gelir?

- A) değilmiş B) değildi
C) değilse D) değildir

2. “Çantan çok ağırmış.” cümlesinde ek fiil hangi çekimdedir?

- A) Öğrenilen geçmiş zaman B) Görülen geçmiş zaman
C) Şart D) Geniş zaman

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil geniş zaman çekimindedir?

- A) Yol uzundu. B) Yol uzunmuş.
C) Bu yol uzundur. D) Yol uzunsa dönelim.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “-miş” eki ek fiildir?

- A) Kardeşim hastaymış. B) Kardeşim uyumuş.
C) Kardeşim gelmiş. D) Kardeşim okumuş.

8. “Bu soru zor.” cümlesinin görülen geçmiş zamanlı olumsuzu hangisidir?

- A) Bu soru zor değilmiş. B) Bu soru zor değildi.
C) Bu soru zor değilse. D) Bu soru zor değildir.

10. “Babam gençliğinde iyi bir yüzücü ___.” Tanık olunmayan bu durum nasıl tamamlanır?

- A) -yse B) -dür
C) -ydü D) -ymüş

Cevap anahtarı

1. B · “Heyecanlı” sıfattır, üzerine ek fiil gelmiştir.
3. D · “Hazır” sıfatına şart eki “-sa” gelmiştir.
5. C · “Bitir-” fiil gövdesidir; öbürleri sıfattır.
7. D · “Açık” sıfattır, “aç-” fiil köküdür.
9. A · Duyulan bilgi öğrenilen geçmiş zamanla anlatılır.
2. A · “Ağır” sıfatına “-miş” eki gelmiştir.
4. C · “-dur” eki ek fiilin geniş zaman ekidir.
6. A · “Hasta” isim soyludur; öbürleri fiil köküdür.
8. B · Olumsuzluk “değil” ile, zaman “-di” ile kurulur.
10. D · Tanık olunmayan durum “-miş” ile anlatılır.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/7-sinif-turkce-ek-fiil-konu-anlatimi